

Բ Ա Ռ Ա Ջ Ն Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՌ ԼԵՋՈՒԻՆ ՔԱՆԻ ՄԻ ԲԱՌԵՐԸ.

Ծանր, ծանրութիւն. մանր, մանրեղ. ծուր, ծնրադրութիւն եւ այլն. — Աշխարհաբառ լեզուին մէջ, մանաւանդ տեղ տեղ, սովորութիւն եղած է ստառ աւելցընել այս բառերու մէջ եւ ըսել, օրինակի համար, ծանր, ծանրութիւն, ծանրոյց. մանր, մանրսիկ, մանրեղ. ծնրադրութիւն եւ այլն: Յայտնի բան է որ այս աւելորդ իմաստը պէտք է դուրս ձգել: Աւելի զարմանալի է ոմանց այսպիսի և մը աւելցընելը նաեւ որս բառին հոլովականութիւն մէջ, որով կըսեն, եւ երբեմն կըրեն, Ռուսաց կամ Ռուսաց, փոխանակ գրելու Ռուսաց. ռուսերեն՝ փոխանակ ըսելու ռուսերեն. եւ այս սխալին պատճառը շատ գիտար է գուշակելը:

Ծիծառն եւ Ծիծեռն. — Թէպէտ եւ աւելի սովորական է գրոյ լեզուին մէջ ծիծառն գրութիւնը, բայց ծիծեռն գրուածն ալ շատ կը գտնուի. անոր համար սխալ չհամարուիր աշխարհաբառ ծիծեռն կամ ծիծեռնիկ ըսելը, ինչպէս որ սովորութիւն է շատ տեղ:

Ծծումբ. — Ասոր աշխարհաբառը ոմանք կը գրեն ծծում, ոմանք ծծում, եւ ոմանք ծընծում. բայց ուղիղն է ծծումբ ըսելն ու գրելը:

Ծնիկ կամ ծնանիկ. — Շատ տեղ սովորութիւն է կենդանեաց, եւ մանաւանդ գաղանաց ձագ կամ լակոտ բերելուն ցնկիկ կամ ցնիկ ըսելը. այնպէս որ ինչպէս մեռնիկ բառը պիղծ համարեալ կենդանեաց ըսելը անյարմար կերելի, եւ սովորութիւն եղած է

նոցա համար գործածել սասիկ բառը, այսպէս եւ ծնիկ կամ ծնանիկ ըսելը անյարմար կերելի գաղանաց եւ անսուրբ կենդանեաց: Ասոնք այնպիսի ազգային եւ ռամկական գաղափարներ են որ ըստ ինքեան օգուտ կամ վնաս չունին լեզուին յստակութեամբ. բայց աշխարհաբառին հարստութիւն կուտան, եւ ազգային բնաւորութեան կամ սովորութեան մէկ մասն են, որ իրենց յարգը եւ նշանակութիւնը միշտ կպահեն:

Ծօ. — Այս ռամկական միջարկութեան նրման գործածուած բառին ստուգաբանութիւնը կերելի վրաց լեզուին ծե բառը, որ ըսել է որդի կամ զաւակ, որոյ նման է եւ Տաճկաց տղան կամ ուրան բառը: Խրիմեցիք եւ Նախիջեւանցիք կըսեն հաճե, այսինքն հնծե, ինչպէս որ Փոքր Ասիոյ բնակիչներէն ոմանք կըսեն հաճօ, Զմիւռնացիք նաեւ ծա, իսկ Պօլսեցիք ծօ: Յայտնի է որ այս բառը ինչ ձեւով եւս լինի՝ գործածելը սաստիկ ռամկութիւն կհամարուի, ինչպէս նաեւ ուրիշ լեզուաց մէջ ասոր պատասխանող ձայները, զոր օրինակ՝ իտալերենին մէջ կեօ կամ չիօ կանչելը, եւ տաճկերենին ուրան ըսելը. բայց որովհետեւ գրեթէ ամէն տեղի ռամկաց մէջ սովորական դարձած բառ է, կարելի է աւելորդ զարդ մը համարիլ աշխարհաբառին նաեւ այս ծօ տգեղ ու կոշտ կոչականը. ինչպէս որ կգործածուի իգական նշանակութեամբ քս կամ հնքս բառը:

